

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ**

***ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ ХХІ СТОЛІТТЯ
ОЧИМА МОЛОДІ***

**МАТЕРІАЛИ
V Міжвузівської студентської
наукової конференції**

20 травня 2021 року

Харків 2021

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова оргкомітету:

Прокопенко І. Ф. – радник ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор

Члени оргкомітету:

Радченко Л. П. – професор кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент

Сідельнікова І. В. – професор кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент

Соляр В. В. – завідувач кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент

Мельникова О. В. – доцент кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат педагогічних наук, доцент

Зайцева П. О. – член Ради молодих учених ХНПУ імені Г.С.Сковороди, здобувач вищої освіти бакалаврського рівня 4 року навчання

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди
(протокол №5 від 11 травня 2021 р.)*

Тенденції та перспективи розвитку економіки XXI століття очима молоді: матеріали V Міжвузівської студентської наукової конференції (20 травня 2021 р., м. Харків). – Харків: ХНПУ, 2021. – 173 с.

У збірці представлено матеріали V Міжвузівської студентської наукової конференції, присвяченої Дню науки. Дослідження учасників конференції розкривають актуальні проблеми економічної теорії та практики. Розглядаються питання формування сучасної національної економіки в умовах глобалізації, процеси інноваційного розвитку на мікро- та макрорівнях, аспекти оптимізації фінансово-господарської діяльності суб'єктів підприємництва, проблеми інституційно-правового забезпечення й управління розвитком підприємств, економічної освіти.

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст публікацій несуть автори та їх наукові керівники.

Бурдика А. І., Пилипов С. А. НАЗРІЛІ АКЦЕНТИ ІНСТИТУЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ НОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	62
Андрусенко Л. Ю. ВПЛИВ КЛІМАТИЧНОЇ КРИЗИ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ.....	69
Василюк С. О. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПРОБЛЕМ ЕКОЛОГІЇ ТА ЕКОНОМІКИ У СУЧАСНОМУ СВІТІ.....	71
Пешенко К. Ю. АГРОПРОМИСЛОВА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	75
Желізняк А. С. РОЗВИТОК ІТ СФЕРИ В УКРАЇНІ І ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ.....	79
Олійник М. М. ІНФРАСТРУКТУРА АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	85
Хамашта Тоні Габі МІСЦЕ ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКАХ УКРАЇНИ.....	90
Суміш К. П. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ.....	94
Адаменко А. С. ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ.....	101
Іванова К. Г. РОЛЬ І МІСЦЕ ТНК В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	105
Секція 2 «ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ Й УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ».....	110
Краснопольська А. Т. АКТИВНА ІННОВАЦІЙНА ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЯК СТИМУЛ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	110
Сідова Д. Р. ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ: ДОСВІД РОЗВИНЕНИХ КРАЇН.....	114
Михайленко М. Ю. БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ.....	117
Остапенко Л. О. ОСОБЛИВОСТІ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ.....	121
Стренадко В. Р. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ БАНКУ ТА БАНКІВСЬКОГО ПРОДУКТУ: ФАКТОРИ ВПЛИВУ ТА ОЦІНКА.....	125

Пешенко Костянтин Юрійович
ХНПУ імені Г.С. Сковороди
юридичний факультет, 1 курс, 5М гр.
Науковий керівник – к. е. н., доц., професор кафедри
економічної теорії, фінансів і обліку Сідельнікова І.В.

АГРОПРОМИСЛОВА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Агропромислова інтеграція – це поєднання сільськогосподарського виробництва з переробною промисловістю та іншими галузями народного господарства. Коли йдеться про агропромислову інтеграцію в широкому сенсі, мають на увазі розвиток виробничих і економічних зв'язків між галузями та підприємствами агропромислового комплексу, які пов'язані між собою, технологічно й об'єктивно орієнтовані на поєднання їхніх матеріальних інтересів у процесі виробництва і реалізації кінцевої продукції із сільськогосподарської сировини. Посилення таких зв'язків є закономірним явищем [3].

Проблема агропромислової інтеграції посідає чільне місце у дослідженнях з аграрної тематики. У розробках науковців розкрито надзвичайно широке коло теоретичних і практичних питань цієї проблеми, що стало вагомим надбанням вітчизняної науки та суттєво збагатило наукову економічну думку. Плідним внеском у дослідження тематики з агропромислової інтеграції є наукові праці зарубіжних і вітчизняних учених Дж.Вайнера, С.Мосс, Дж.Магеріджа, В.Г.Андрійчука, В.Я.Месель-Веселяка, І.І.Лукінова, П.І.Гайдучького, П.Т.Саблука, М.Й.Маліка, О.В.Крисального, М.Я.Дем'яненка та багатьох інших. Однак складність і масштабність інтеграційних процесів надають можливість знаходити все нові аспекти цієї проблеми і продовжувати наукові пошуки, зокрема щодо впливу агропромислової інтеграції на ефективний розвиток національного аграрного сектору.

Доцільність та ефективність інтеграції доведена досвідом таких країн, як Канада, Китай, США, Німеччина, Данія, Японія. За кордоном інтеграційні

процеси отримали свій розвиток ще після кризи 1873 року, внаслідок чого стали формуватися картелі, які являли собою добровільне об'єднання підприємств на основі прийняття угод про квотування обсягів виробництва, цінах реалізації, умовах продажу.

Розвиток інтеграційних процесів в аграрній сфері України відбувався під впливом економічних, політичних, соціальних, ментальних трансформацій у суспільстві та в аграрній сфері зокрема. Цілком логічно, що ці перетворення віддзеркалювалися у взаємовідносинах між підприємствами аграрної сфери та інших галузей національної економіки, набували нового змісту та характерних особливостей у процесі виникнення і функціонування нових видів та форм інтегрованих аграрних формувань [2].

В Україні можна виділити шість основних етапів розвитку інтеграційних процесів:

I етап (30-40-і рр. ХХ ст.) – інтеграція, яка розвивалася у «природних» умовах створюваних ринків продовольства і засобів виробництва згідно з українськими традиціями. Період виникнення та розвиток різних форм кооперації й інтеграції на принципах добровільності, але при значній підтримці держави.

II етап (60-80-ті рр. ХХ ст.) – інтеграція, що супроводжувалася вдосконаленням структур управління і зростанням обсягів виробництва, послуг у всіх галузях і сферах діяльності. Характерною особливістю цього етапу стало формування аграрно-індустріальних комбінатів, виробничих спеціалізованих трестів за окремими видами продукції (садівництво, овочівництво), наприкінці 80-х років створення територіально-галузевих агропромислових комбінатів та комплексів, і на протязі всіх років спостерігаються значні державні капітальні вкладення в економіку.

III етап (80-90-ті рр. ХХ ст.) – період створення нових галузевих аграрно-промислових інтегрованих структур, перехід від адміністративного управління до вільного ринку, формування багатогалузевих об'єднань та консорціумів.

IV етап (1992-1997 рр.) – період, пов'язаний з реформуванням і пошуком шляхів виходу з кризи підприємств різних форм господарювання. Це період масової приватизації, розвитку торговельно-збутових мереж, відпрацьовування нових маркетингових програм, каналів збуту продукції та фінансового ринку.

V етап (1998-2004 рр.) – період постприватизаційного розподілу власності. Утворюються формування, які виникли внаслідок переливання в агропромисловий комплекс капіталу колишніх державних підприємств, наприклад, ВАТ «Миронівський хлібопродукт», що об'єднав 19 сільськогосподарських підприємств.

VI етап (сучасний, з 2005 р. до сьогодні) – період створення нових інтеграційних формувань, специфічних за своєю структурою (поєднання малого підприємництва та багатoproфільних компаній), створення фінансово-промислових груп, холдингів, корпорацій тощо [6, с. 106].

Серед переваг агропромислової інтеграції дослідники виділяють такі [4]:

- забезпечується єдиний процес виробництва, закупівлі, зберігання, переробки продукції
- створюються більш сприятливі умови для широкого впровадження досягнень науково-технічного прогресу;
- досягається скорочення управлінського апарату;
- створюються умови для поєднання інтересів усіх учасників АПК;
- виникає можливість організації виробництва на основі ефективної економії всіх ресурсів;
- забезпечується оптимальне поєднання територіального та галузевого управління.

Стримуючим чинником інтеграції аграрних виробників як у горизонтальному, так і у вертикальному напрямі є відсутність достатніх ресурсів, які б дали їм змогу бути рівноправними партнерами об'єднань. Покращити цю ситуацію можна шляхом участі держави у даних процесах як гаранта майнових і фінансових внесків сільськогосподарських виробників.

Окрім того, зважаючи на значний ризик діяльності в аграрній сфері, доцільним було б забезпечення страхових функцій із боку держави [1].

Приєднуємося до думки тих дослідників, які вважають, що недостатнім є розвиток обслуговуючої кооперації, партнерських форм інтеграції, агропродовольчих кластерів, спостерігається формалізм у функціонуванні багатьох асоціацій, створених за участю аграрних виробників [5].

Отже, у даний час інтеграційні процеси продовжують набирати обертів, а агропромислова інтеграція набуває особливо великого значення як фактор ефективного розвитку вітчизняного аграрного сектору.

Список використаних джерел:

1. Герелес А.В. Сутність агропромислової інтеграції, її організаційні форми та соціально-економічне значення. 2011. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/2011/01/072.pdf> (дата звернення: 15.04.2021)
2. Зеліско І.М. Інтеграційні процеси в аграрній сфері України. *Часопис економічних реформ*. 2015. № 4(20). С. 15–21.
3. Камінська В.В. Синергетична ідентифікація інтеграції : монографія / за заг. ред. Є.І. Ходаківського. Житомир, 2012. 204с.
4. Саблук П.Т., Малік М.Й., Валентинов В.Л. Формування міжгалузевих відносин: проблеми теорії та методології. Київ: ІАЕ, 2002. 294 с.
5. Соловей Ю. Особливості поширення інтегрованих структур в аграрному секторі економіки України. *Аграрна економіка*. 2016. Т. 9. № 3-4. С.68–73.
5. Соломчук Л.М. Вітчизняний та зарубіжний досвід створення інтегрованих структур. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*. Випуск 8. Частина 4. 2014. С.103-108.